

Antzinako berri-berriak

[liburuxkarako testua]

KAE TEMPEST

itzulpena: ITZIAR DIEZ DE ULTZURRUN

Gaur egungo neurotikoetako asko eta asko beste garai batzuetan ez ziren izanen neurotikoak, hots, beren buruaren kontra erdibituriko jendea. Bizi izan balira garai eta ingurune batean zeinean gizakia oraindik ere mitoaren bidez lotuta baitzegoen arbasoen munduarekin eta, hortaz, egiazki sentituriko naturarekin, hari soilik kanpotik begiratu beharrean, ez zuten beren baitako zatiketa hori pairatuko. Mitoaren galera ezin onartu duten horiez ari naiz, ez baitira gai ez biderik aurkitzeko kanpoko mundu huts baterako, zientziaren ikuskeraren arabera mundurako, ez pozik egoteko hitzen bidezko malabarismo intelektualarekin, zeinak ez baitu inolako zerikusirik jakinduriarekin.

JUNG: *Erinnerungen, Traume, Gedanken*
[Oroitzapenak, ametsak, gogoetak]

Jainko-jainkosa guztiak gizakiaren baitan daude.

WILLIAM BLAKE

Poema hau ozen irakurtzeko idatzi zen

1

[11. orr.]

Garai zaharretan
mitoen bidez genuen geure burua ulertzen.
Nola ulertu, ordea, nola dugun geure burua gorrotatzen,
zer dugun geure burua bilakatu,
nola dugun geure burua bitan zatikatu,
nola dugun geure burua korapilatzen?

Baina oraindik gara mitiko.
Oraindik gaude etengabe nonbait trabatuak, erdi-errukarri erdi-heroiko.
Oraindik gara jainkozko;
horrexek egiten gaitu egundoko.
Baina ahaztu zaigu, antza, garela anitzez gehiago
dauzkagun gauza guztien batura baino.

[...]

2

[15. orr.]

Baliteke gaur ez egotea akabatu beharreko munstrorik,
ez lurra ereiteko herensuge-hortzik,
baina hauxe dago, euri-ura isurian
teilatu-hodietan behera,
hauxe dago, txoroen berriketa.
Hauxe da hemen duguna,
mito berri-berrien sorta bat:
zure lagunaren parabola, zernahi izan zitekeen
baina drogazale bihurtu zen.

[...]

3

[19. orr.]

Istorioak hemen daude,
istorioak zer dira?
zu eta zure ikara
eta zure esperantza
hain baita antzinakoa
nola kearen mintzoa,
nola odolaren mintzoa,
nola hilzorian den
amodioaren mintzoa.

Hemen daude Jainko guztiak.
Zeren jainkoak gure baitan bizi baitira.

[...]

4

[23. orr.]

Orain, begiratu ongi.

Ilunabarra, asteguna eta gaua,
umeak oihuka eta liskartuak
errepidean, autoak mantsotuz doaz semaforoetara heltzean
eta mutilak neskei txistuka ari, irainak jasoz ordainetan.
Orain, eraman, mantso-mantso, zooma gibelera.
Horra, etorbide horretara, kale horretara, etxe horretara,
Kevin motel mugitzen da,
platera mahai gainean, botilatik garagardo beltza
poliki edontzira, eta eseri da, afaltzeaz,
Hor ikusten dugu bera, aulki hutsera beha.

[...]

5

[29. orr.]

Orain, eguzki-argiaren distira haizetakoan, Brian etxera doa autoan.
Jane lo utzi berria du hoteleko ohean.
Orain giltzak sartu ditu atean,
horra Maryren zapatak lurrean,
gerra-jokoetan semea alfonbran. Brian bere bizimoldeaz aspertua dago,
emazteari begira gelditu zaio,
Maryk galdera bat du ezpainenetan, ez duela ozen esan behar badaki,
baina hortxe dator: non ibili zara? Ikaraz eta jelsiaz begiak beterik,
Brian botak erantzi eta brauki da jezarri.

[...]

6

[33. orr.]

Mary leihotik begira dago autobusean,
pentsatuz zeinen azkar handitzen ari den semea.
Zaila da ze, egunetik egunera,
antza handiagoa du Brianena, eta, zintzo izatera,
Brian gorroto du, zerri nazkantea;
ingurura begiratu eta denak dira bikote gazteak oraindik maiteminez beteak.
Eta hori dela-eta txiki sentitzen da,
hori dela-eta sentitzen da hauts-izpi ezdeus bat
mahai baten ertzean, haizealdien mehatxupearan.

[...]

7

[39. orr.]

Eta Clivek 12 urte ditu orain: bilau koskor bat,
beste ume guztientzat doilorra. Beti arazotan,
beti baten bat zirika. Bazkarirako sosa
ebatsi zuen hasmentan, ondoren bizikleta,
ondoren sukaldeko ganibeta
gozokiak armaz lapurtzeko izkinako dendan.
Mutiko gogorra bera, maitasun askirik sekula jaso gabea,
hazi zen etxean aitak eta amak
ez zuten inoiz egiten hizketan
ez bazen liskarretan,
halaxe ikasi zuen ezen zerbait nahi dugunean esan,
hobe dela indarkeriaz esatea.

[...]

8

[43. orr.]

Beraz, egun batean Terryren etxean
telebistan X-Men ikusten ari direla,
Terryk Cliveri galdera: *Edozer izateko
aukera izanez gero, ze izan nahiko zenuke
handitzen zarenean?*
Ez dut ezer izan nahi, dio Clivek, adi telebistari.
Niri, dio Terryk, suhiltzailea izatea gustatuko litzaidake ikaragarri.
Clivek ez dio egiten jaramonik, baina Terry ez da gelditzen isilik.
*Jendea salbatu nahi dut eta hori,
andreak erreskatatu sutan dauden eraikinetatik
eta umetxoak eraman eskaileretatik*

[...]

9

[51. orr.]

Spider eta Clive handituz doaz
egun oro emanez elkarren alboan.
15 urte betetzean, jaka berdina daramate soinean,
berdina dute ibilera,
eta Clive arazotan nahastean
Spider inoiz ez dabil urrunean.
Gero, 17 bete eta Spiderrek neska bat du ikusten,
gustukoa du, oso neska bizkorra, jarri nahi luke mundua zuzen,
batxilergoan ari da, joan nahi du unira...
Spiderrek Cliveri: *Adiskide, ze eginen dut hitz egin diezadan?*
Bera ikusten dudanean baboa sentitzen naiz, ez dakit ze esan.
Zu ez zara baboa, Spider, dio Clivek, joan zaitetz behingoan.

[...]

10

[57. orr.]

Orain 19 urte ditu Tommyk.
Esna ametsetan dabil
bere biziaz zer egin asmatu nahirik:
margolari porrokatua da,
marrazten iragaten ditu gauak,
baina beretzat du dena gordetzen,
ez dio inori deus ere erakusten.
Idazten ditu istorioak, egiten marrazkiak, komiki itxurakoak,
gazte bat da heroia, bizimodu itxuraz aspergarrikoa
azalean: egunez
lan egiten du zakur-jana paketatzen;
aldiz, gauetz
erreboltari bat da eta deabru baten kontra ari da borrokan.

[...]

11

[59. orr.]

Neskak urruna dauka begirada, beti izan duen bezala,
begirada mota hori ezezagunei esanarazten diena *laztana*,
hain gaizki ere ez zaude, ez da hala? Haragi bainoago, arima,
kimika bainoago, fisika.
Izena du Gloria,
taberna batean ari da,
bezeroei zerbezak atereaz
Albert and Victoria pubean.
Bere maneran da zorioneko, ez du bizitzatik askorik espero.
Uste du tratu ona merezi dugula denok.

[...]

12

[65. orr.]

Tommy paseatzera atera da. Ia gauero egiten du hala.
Murgildurik doa hiriaren zabaleran, hotzikaraz.
Sentitzen da nola espartar bat Troian.
Sentitzen du urratua duela bihotza.
Aurrez aurreko tabernan argiak daude piztuta.
Barrenera sartu da diru-zorroa sakelan duela ziurtatuta.
Gero, bermatu da barran
begirada botiletan.
25 urte ditu orain. Nonbait hor, erdibidean,
ezerezaren eta infinituaren artean.

[...]

13

[67. orr.]

Hortxe daude jainkoak hondartzan eskutik helduta izarren azpian
hortxe daude jainkoak autoak garbitzen karrikan
hortxe daude jainkoak gurasoei bisitan, iraganaz mintzatzen
biloba txikiei laguntzen mâché paperezko maskarak prestatzen
eskolako antzerkirako, jainkoak irrikaz daude eguerdira arte noiz lo eginen,
jainkoek egin beharrekoa dagite, jainkoak ahalegintzen ari dira zinez.
Hortxe daude jainkoak maite baten hilkutxaren gainean lurra jaurtitzen,
beren buruari errua egozten, jakin nahirik zer egin ote duten oker;

[...]

14

[71. orr.]

Betaurrekoen gainetik begiratu dio editoreak.
Haren irriak zakur-kaka bat dirudi belar artean gordea,
haren larruazalak du zingiren kolorea.
Eser zaitez dio esku lodi txiki bat luzatuz harengana
Tommyk estutu dezan.
Tommy urduri dago, beti izan da haren ametsa
artista bat izatea, hitzen jostuna, komikigilea,
eta nahiz gustatu ez gizon gizen txiker horrek izatea
bere ametsa betetzeko boterea,
27urte ditu, badaki irri egiten hala behar denean,
hauxe da apika aukera, ez du alferrik galdu behar.

[...]

15

[75. orr.]

Zilarrerria distirarazi, hautsa kendu telebistari,
ordu santua da, larunbat gaua,
Dioniso berria aldagelan: pinpirintzeko unea da,
makillatzaileak arnasari eutsiz mamituz doaz beren ametsa,
efebo erabat beltzarandu bat, eta uzten dute han
ohiko arnasketa eta luzaketak egin behar ikuskizuna hasi artean.
Hariz garbitu bitartean haginak, ispiluari begia kliska,
galtzak titimuturretaraino gora eta taulara doa urrats luzez arinka.
Horra gure aroko Jainko beti-beltzarandua.
Haren aurrean belaunikatzen gara, hari egiten barkamen-erregua,
amek beren umeen haragi gordinaz egiten dute oturuntza
ze zoramen hori, basakeriarako akuilu hori herrialde osoan zabaldu da.

[...]

16

[79. orr.]

Gora egin zuen Tommyk emeki-emeki,
ospe pizar bat, aitopen pizar bat erdietsi.
Bat-batean dena zegoen aldatzear;
lanaldi osoko artista haiekin joaten zen zurrutera:
irabazten zuten dirua, haien lana ez zen denbora-pasa hutsa,
lanbide bat zen, argi eta garbi zegoen kontua:
egin zitzakeen irudiak iragarkietarako
nahikoa diru irabazi Glory eta biendako
eta bitartean bere istorio handia zuen idatziko.

[...]

17

[85. orr.]

Eta, hala, gaur osteguna da, hotz eta umel dago zerua,
espalo-ertzeraino gaua da sartua
eta hantxe dago gotortua. Laster gauerdia
eta hiria, gorputzez josia, inarosten eta hanpatzen da hasia
eta Tommy hantxe dabil: modako taberna bat da,
apartekoa du horma, oihan bat bezalakoa,
eta plastikozko hostoak
sabaitik behera doaz
eta bezeroak apainak dira eta gazteak
eta faltsuak barreak eta hizketak sobera ozenak.

[...]

18

[87. orr.]

Lanean ari da tabernan Gloria,
adiskidetsua da ohiko bezeria,
bata bestearekin hizketan,
txiste zaharrekin barreka,
zahar koitaduak,
hainbestetan hartuak deustarako ezgauzatzat.
Hor dago Sam, betokerra
Darrel deritzon txakurra,
lau hanka eta buru bat
zorro iletsu batean.

[...]

19

[93. orr.]

Strip-tease klub aitzinean a zer ilara luzea,
baina atezainen laguna da Tommyren nagusia
eta barrenera doaz guztiak, aurpegietan irri handiak
eta *nire lagunak zure lagunak dira*
eta neska bat, aurpegi-txikia eta hankaluzea,
hurbiltzen zaie eta laguntzen mahai batera.
Tommy arraro sentitzen da, ez baitu hori nahi, gaizki dago.
Bai, Tom, dio batek, gure oparitxoa orain dator,
eta neska bati keinu batez deituz, *zatoz hona, Michelle, zatoz.*

[...]

20

[97. orr.]

Michelle mehatxari du gainean,
aurpegira begira goitik behera
bera kontsolatuz, itxura batean,
baina naturaz gaingiko zer bat
nagusitu zaio barreanean,
eta neskaren gorputzari beha dago
eta goragalea eta narda datozkio
eta ihesean nahi du joan
baina trabatua dago han, kamera mantsoan.

[...]

21

[101. orr.]

Gloriak aldatzen sumatu du giroa...
Bizitza osoan ezagutu ditu arazoak,
sumatzen ahal ditu kilometrotara
irri bat aurpegian nola ezabatzen den igarrita.
Dasta dezake Cliveren hatsaren kiratsa,
Clivek begiratu dio eta berak hari;
begiradak neurtzen dizkiote elkarri,
seinalea noiz helduko adi, eta, hara,
Clive harengana oldartu da,
begiak bete lotsa eta mindura:
Gloriak haren gorrotoa sentitu du, eta haren eskua
zintzurrean, eta antzinakoa zen gorroto hura.

[...]

22

[105. orr.]

Tommy pubera iritsi da, itxita aurkitu du sarrera,
atzeko aldera joan eta kask-kask jo du atea;
zabalik dago, txistuka sartu da tabernara...
Orduantxe ikusi du dena: Spider atean,
Gloria lau hankan eta Clive lurrean,
eta neskaren begietan indar betea oihuka hasi denean,
Tommyk ikusi du sekula ikusi gabeko amorrua.
Zur eta lur, marraztu ohi zituen heroiei deika aritu da...
Superheroi horiek, baina, utzi dute abandonatua,
shockak han ainguratu du, giharrik ezin mugituz:

[...]

23

[109. orr.]

Hortxe daude jainkoak iratzartzen eta kideen laguntza eskatzen,
hortxe daude jainkoak umeak hazten, doktoretza eta masterrak egin ditzaten.
Hortxe daude jainkoak fisioarekin, oinez ikasten erori ondotik,
hortxe daude jainkoak, sentituz errukarri eta ezin jakinik nori hots egin,
hortxe daude jainkoak: lurrean dautza, sentituz urrunak eta ezgauzak,
jainkoek ahaztu dute jainkoak direla, eta perfektuak.
Hortxe daude jainkoak besarka pub baten ilunean,
jainko bat jainko bihurtzen da maitatzeko adorea duenean.
Jainko bat beti izanen da jainko bat, zer dagien ez du axola,
baina, halere, saiatu beharra du beste jainkoentzat izaten fidatzeko modukoa.

[...]

24

[115. orr.]

Bazuten seme bat Clive izenekoa baina Clivek gorroto zuen aita
beti mozkor zegoen-eta bera hezten ari zela;
ukabilaz jo zuen Clive, egin zizkion harramazkak, ireki zauriak,
eta, azkenean, gau batez pubean gelditu zen berandu arte
eta etxera heltzean ez zegoen jada inor hantxe:
Clive eta haren ama joanak ziren maletak eginda. Bere aulkian eseri zen,
eta sakon egin zuen hasperen. Inora ez zihoan gizon bat zenez,
zer espero zezakeen?

[...]

25

[117. orr.]

SuChin maitagarria da, sexya, gaztea eta goxoa;
Irribarre egiten dio bazkaltzerakoan
elkarrekin biak hondartzan
eta senti dezake norbait dela bilakatzen ari.
Hutsa baino makurragoa izan zeneko bizitza bat kenduz gaineratik,
jendeak uste du halako gizonak higuigarriak direla, badaki;
baina bost axola berari. Zoriontasuna du aurkitu han
eta agure batek ere behar du maitasun apur bat.

[...]